

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

15 päivänä marraskuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Yhdenvertainen kohtelu työssä ja ammatissa — Direktiivi 2000/78/EY — 2 artiklan 2 kohta ja 4 artiklan 1 kohta — Ikä syrjintä — Baskimaan itsehallintoalueen poliisimiesten palvelukseen ottamisen rajaaminen hakijoihin, jotka eivät ole täyttäneet 35:tä vuotta — Työhön liittyvän todellisen ja ratkaisevan vaatimuksen käsite — Tavoiteltu päämäärä — Oikeasuhteisuus

Asiassa C-258/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Baskimaan itsehallintoalueen ylin tuomioistuin, Espanja) on esittänyt 20.5.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.6.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Gorka Salaberria Sorondo

vastaan

Academia Vasca de Policía y Emergencias,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat L. Bay Larsen, J. L. da Cruz Vilaça (esittelevä tuomari), E. Juhász, M. Berger ja A. Prechal sekä tuomarit A. Rosas, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund ja C. Vajda,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.5.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Gorka Salaberria Sorondo, edustajinaan I. Jiménez Echevarría, Procuradora, sekä J.-C. Pérez Cuesta, F.-J. González Madariaga ja A. Martínez Gutierrez, abogados,
- Academia Vasca de Policía y Emergencias, edustajinaan J.L. Iparragirre Mujika ja A. Saiz Garitaonandia, abogados,
- Espanjan hallitus, asiamiehinään J. García-Valdecasas Dorrego, V. Ester Casas ja L. Banciella Rodríguez-Miñón,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

- Irlanti, asiamiehinään E. Creedon, L. Williams ja T. Joyce, avustajanaan D. Fennelly, BL,
 - Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja R. Coesme,
 - Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan G.M. De Socio ja E. De Bonis, avvocati dello Stato,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään N. Ruiz García ja D. Martin,
- kuultuaan julkisasiamiehen 21.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puiteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16) 2 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Gorka Salaberria Sorondo ja Academia Vasca de Policía y Emergencias (Baskimaan poliisi- ja pelastusopisto, Espanja) (jäljempänä poliisi- ja pelastusopisto) ja jossa on kyse viimeksi mainitun päätöksestä julkaista kilpailuilmoitus, jossa vaaditaan, että Baskimaan itsehallintoalueen poliisimiehiksi hakevat eivät ole täyttäneet 35:tä vuotta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2000/78 johdanto-osan 18, 23 ja 25 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(18) Erityisesti tämän direktiivin seurauksena ei voi olla, että puolustusvoimat, poliisiviranomaiset, vankila- tai pelastusorganisaatiot olisivat velvollisia ottamaan palvelukseen tai pitämään palveluksessa henkilöitä, joilla ei ole vaadittavia valmiuksia suoriutua niistä tehtävistä, joita heiltä voidaan edellyttää ottaen huomioon oikeutettu tavoite säilyttää näiden organisaatioiden toiminnan ominaislaatu.
--
(23) Erilainen kohtelu saattaa olla oikeutettua erittäin rajoitetuissa tilanteissa, jos jokin -- ikään -- liittyvä ominaisuus muodostaa työhön liittyvän todellisen ja ratkaisevan vaatimuksen ja jos tavoite on oikeutettu ja vaatimus oikeasuhteinen. --
--
(25) Ikää koskevan syrjinnän kieltäminen on oleellinen tekijä pyrittäessä työllisyyden suuntaviivoissa asetettuihin tavoitteisiin ja lisättäessä työn moninaisuutta. Tietyissä tilanteissa ikään perustuva erilainen kohtelu voi olla perusteltua, ja tämän vuoksi tarvitaan erityisiä säädöksiä, jotka voivat vaihdella jäsenvaltioissa vallitsevan tilanteen mukaan. On siis syytä erottaa toisistaan erilainen kohtelu, joka on perusteltua erityisesti työllisyyspolitiikan, työmarkkinoiden ja ammatillisen koulutuksen oikeutettujen tavoitteiden nojalla, sekä syrjintä, joka on kiellettävä.”

4 Direktiivin 2000/78 1 artiklan mukaan kyseisen direktiivin tarkoituksena on luoda yleiset puitteet uskuntoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.

5 Mainitun direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä ’yhdenvertaisen kohtelun periaatteella’ tarkoitetaan, ettei minkäänlaista 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.

2. Sovellessa 1 kohtaa:

a) välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin 1 artiklassa tarkoitettun seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai voitaisiin kohdella vertailukelpoisessa tilanteessa;

--”

6 Mainitun direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisölle annetun toimivallan puitteissa tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on:

a) työn tai itsenäisen ammatin harjoittamista koskevat edellytykset, myös valinta- ja työhönottoperusteet alasta ja ammattiasemasta riippumatta sekä uralla eteneminen

--”

7 Direktiivin 2000/78 4 artiklan, jonka otsikkona on ”Työhön liittyvät vaatimukset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että erilainen kohtelu, joka perustuu johonkin 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan liittyvään ominaisuuteen, ei ole syrjintää, jos tiettyjen työtehtävien luonteen tai niiden yhteyksien vuoksi, joissa tehtävät suoritetaan, kyseinen ominaisuus on todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, edellyttäen, että tavoite on oikeutettu ja että vaatimus on oikeasuhteinen.”

8 Direktiivin 2000/78 6 artiklan otsikkona on ”Oikeutettu ikään perustuva erilainen kohtelu”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Sen estämättä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

Tällaista erilaista kohtelua voi olla erityisesti:

--

c) enimmäisiään vahvistaminen työhönoton edellytykseksi kyseisen toimen koulutusvaatimusten perusteella tai jotta työ voisi kestää kohtuullisen ajan ennen eläkkeelle siirtymistä.

--”

Espanjan oikeus

- 9 Valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten, itsehallintoalueiden poliisikunnan sekä paikallispoliisin tehtävät määritellään turvallisuudesta vastaavista viranomaisista 13.3.1986 annetussa laissa 2/1986 (Ley Orgánica 2/1986 de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, jäljempänä laki 2/1986; BOE nro 63, 14.3.1986).
- 10 Itsehallintoalueiden poliisikunnan osalta mainitun lain 38 §:n 1–3 momentissa säädetään seuraavista tehtävistä:

”1. Omaan toimivaltaan kuuluvat tehtävät:

- a) itsehallintoalueen antamien elinten säännösten ja yksittäisten määräysten noudattamisen valvonta
- b) itsehallintoalueen ja sen hallintoelimien henkilöiden, elinten, rakennusten, laitosten ja kiinteistöjen rakennelmineen valvonta ja suojeleminen takaamalla laitosten tavanomainen toiminta ja niiden palvelujen käyttäjien turvallisuus
- c) itsehallintoalueen säännösten alaisen toiminnan tutkiminen ja kaiken lainvastaisen toiminnan paljastaminen
- d) turvautuminen pakkokeinoihin itsehallintoalueen toteuttamien toimien tai antamien säännösten pakkotäytäntöönpanon yhteydessä.

2. Yhteistyössä valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten kanssa:

- a) lakien ja muiden valtion säännösten noudattamisen valvonta ja keskeisten julkisten palvelujen toiminnan takaaminen
- b) rikospoliisin tehtäviin osallistuminen tämän lain 29 §:n 2 momentissa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan
- c) julkisten paikkojen valvonta, mielenosoitusten suojeleminen ja järjestyksen ylläpitäminen suurten yleisötapahtumien aikana.

Tämän tehtävän hoitaminen kuuluu ensisijaisesti itsehallintoalueiden poliisivoimille; valtion turvallisuudesta vastaavat viranomaiset voivat kuitenkin puuttua tilanteeseen joko itsehallintoalueen viranomaisten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan silloin, kun toimivaltaiset valtion viranomaiset pitävät sitä tarpeellisenä.

3. Samanaikaisessa ja erottamattomassa toiminnassa yhdessä valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten kanssa:

- a) yhteistyön tekeminen yksityisten riitojen sovittelussa silloin, kun sitä pyydetään
- b) onnettomuuksissa, luonnonmullistuksissa ja yleisissä hätätilanteissa avustaminen osallistumalla laissa tarkoitetulla tavalla väestönsuojelusuunnitelmien täytäntöönpanoon
- c) luonnon- ja ympäristönsuojelun, vesivarojen suojelun sekä metsästys-, kalastus- ja metsänhoitoalueiden luonnonvarojen tai muiden luontoon liittyvien arvojen säilyttämistä koskevien säännösten noudattamisen valvonta.”

- 11 Lain nro 2/1986 53 §:ssä, jossa vahvistetaan paikallispoliisille kuuluvat tehtävät, säädetään seuraavaa:
- ”1. Paikalliset poliisivoimat hoitavat seuraavia tehtäviä:
- a) suojelevat paikallisyhteisöjen viranomaisia ja huolehtivat niiden rakennusten ja laitosten valvonnasta tai vartioinnista
 - b) asettavat liikenteen ohjauslaitteita sekä järjestelevät ja ohjaavat liikennettä kaupungin keskustassa tieliikennelainsäädännön mukaisesti
 - c) todentavat ja selvittävät kaupungin keskustassa sattuneita liikenneonnettomuuksia
 - d) huolehtivat poliisiviranomaisille kuuluvista hallinnollisista tehtävistä toimivaltansa rajoissa kuntien antamien määräysten, julistusten ja muiden toimien yhteydessä
 - e) suorittavat rikospoliisille kuuluvia tehtäviä – –
 - f) avustavat onnettomuuksissa, luonnonmullistuksissa ja yleisissä hätätilanteissa ja osallistuvat laissa tarkoitetulla tavalla väestönsuojelusuunnitelmien täytäntöönpanoon
 - g) toteuttavat rikoksia ennalta ehkäiseviä toimia ja toteuttavat kaikki mahdolliset toimet rikosten estämiseksi – –
 - h) valvovat julkisia paikkoja ja tekevät yhteistyötä valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja itsehallintoalueiden poliisiviranomaisten kanssa suojellakseen mielenosoituksia ja ylläpitääkseen järjestystä suurten yleisötapatumien aikana, kun niiltä tätä pyydetään
 - i) tekevät yhteistyötä yksityisten riitatilanteiden ratkaisemiseksi, kun niiltä tätä pyydetään.”
- 12 Kansallisten poliisivoimien valintamenettelystä ja koulutuksesta annetun asetuksen hyväksymisestä 21.4.1995 annetun kuninkaan asetuksen 614/1995 (Real Decreto 614/1995 por el que se aprueba el Reglamento de los Procesos selectivos y de formación del Cuerpo Nacional de Policía; BOE nro 118, 18.5.1995) 7 §:n b kohdassa säädetään hyväksymisestä kansallisiin poliisivoimiin, että hakijoiden iän pitää olla 18 ja 35 vuoden välillä.
- 13 Baskimaan poliisista 17.7.1992 annetun lain 4/1992 (Ley 4/1992 de Policía del País Vasco; Boletín Oficial del País Vasco nro 155, 11.8.1992) 26 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:
- ”Baskimaan itsehallintoalueen toimivallan puitteissa Ertzaintzan [Baskimaan itsenäiset poliisivoimat] keskeisenä tehtävänä on suojella henkilöitä ja omaisuutta, taata oikeuksien ja vapauksien vapaa käyttäminen ja valvoa kansalaisten turvallisuutta koko itsehallintoalueella. Tässä tarkoituksessa se hoitaa tehtäviä, jotka oikeusjärjestyksessä annetaan valtion turvallisuudesta vastaaville viranomaisille.”
- 14 Lain 4/1992 kahdeksannessa lisäsäännöksessä annetaan Baskimaan hallitukselle toimivalta määrittellä ”asetuksella lääketieteelliset syyt, joiden vuoksi palvelukseenotto Baskimaan poliisivoimien yksiköiden eri virkatasoille ja ryhmiin ei ole mahdollista, sekä hakijoilta vaadittavat ikää ja kokoa koskevat edellytykset”.

- 15 Baskimaan poliisivoimien valintamenettelyihin ja koulutukseen sovellettavien sääntöjen hyväksymisestä 19.7.1994 annetun asetuksen 315/1994 (Decreto 315/1994 por el que se aprueba el reglamento de selección y formación de la policía del País Vasco; Boletín Oficial del País Vasco nro 157, 19.8.1994), sellaisena kuin se on muutettuna 20.4.2010 annetulla asetuksella 120/2010 (Decreto 120/2010; jäljempänä asetus 315/1994), 4 §:n b kohdassa asetetaan seuraava ikää koskeva edellytys:

”Oltava 18 vuotta eikä täyttänyt 35:tä vuotta, jotta voidaan ottaa palvelukseen poliisimieheksi. Paikallispoliisivoimiin liittymiseksi yläikärajaa voidaan kuitenkin muuttaa ottamalla huomioon paikallishallinnossa paikallispoliisivoimissa suoritettu palvelus.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 16 Salaberria Sorondo nosti kanteen Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Baskimaan itsehallintoalueen ylin tuomioistuin, Espanja) Directora General de la Academia Vasca de Policía y Emergenciasin (Baskimaan poliisi- ja pelastusopiston pääjohtaja, Espanja) 1.4.2014 tekemästä päätöksestä, jossa asetettiin erityisedellytyksiä, jotka mainittiin Baskimaan itsehallintoalueen poliisimiesten palvelukseen ottamista koskevaa kilpailua koskevassa ilmoituksessa (Boletín Oficial del País Vasco nro 82, 1.4.2014).
- 17 Salaberria Solondo riitauttaa mainitun kilpailuilmoituksen 2 osan 1 kohdan c alakohdan, jossa vaaditaan, että jotta hakijat voivat osallistua kilpailuun, he eivät ole täyttäneet 35:tä vuotta, laillisuuden. Asianosainen, joka on yli 35-vuotias, vetoaa siihen, että mainittu vaatimus on direktiivin 2000/78 ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan vastainen. Hän väittää muun muassa, ettei asetettu ikäraja ole oikeutettu, koska se rajoittaa pääsyä julkisiin virkoihin ilman kohtuullista syytä.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa siitä, että se on jo katsonut, että Baskimaan itsehallintoalueen poliisien palvelukseen ottamisessa 32 vuoden yläikäraja oli sekä perustuslaista ja kansallisesta säännöstöstä että direktiivistä 2000/78 ilmenevien oikeasuhteisuuden vaatimusten mukainen. Mainittu tuomioistuin toteaa ottaneensa huomioon sen, että 12.1.2010 annetussa tuomiossa Wolf (C-229/08, EU:C:2010:3) unionin tuomioistuin on todennut, että mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohta ei ollut esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa vahvistettiin 30 vuoden enimmäisikä otettaessa hakijoita keskitason paloteknisen yksikön palvelukseen.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa myös 13.11.2014 annettuun tuomioon Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371), jossa unionin tuomioistuin on katsonut, että direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohta, 4 artiklan 1 kohta ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohta olivat esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa asetettiin 30 vuoden enimmäisikä paikallispoliisin poliisimiesten palvelukseen ottamiselle.
- 20 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että Espanjan oikeusjärjestyksessä paikallispoliisin poliisimiehille varatut tehtävät ovat erilaisia kuin valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten henkilökuntaan kuuluville annetut tehtävät. Viimeksi mainitut tehtävät vastaavat tehtäviä, jotka on annettu poliisin koko toimialalla toimivalle viranomaiselle, jonka tehtävänä on mainitun tuomioistuimen mukaan varmistaa yleinen järjestys ja kansalaisten turvallisuus kaikilta osin. Koska Baskimaan itsehallintoalueen poliisimiesten tehtävät eivät vastaa paikallispoliisin tehtäviä, vaan ulottuvat valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten tehtäviin, 13.11.2014 annetulla tuomiolla Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371) ei ole merkitystä pääasiassa kyseessä olevan riidan ratkaisussa.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kun otetaan huomioon se, että valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten tehtäville ominainen vaatimustaso on korkea, 35 vuoden yläikärajan asettamista sellaisiin poliisivoimiin liittymiselle, jotka hoitavat kaikkia yleisen järjestyksen ja

turvallisuuden ylläpitämiseen liittyviä tehtäviä, voitaisiin pitää oikeasuhteisena ja kohtuullisena ja että sen voitaisiin näin ollen katsoa olevan sopusoinnussa direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa.

- 22 Näin ollen Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko Baskimaan itsehallintoalueen poliisin virkaan nimittämiseksi järjestettävään valintamenettelyyn osallistumiselle asetettu 35 vuoden yläikäraja direktiivin 2000/78 – 2 artiklan 2 kohtaa, 4 artiklan 1 kohtaa ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohdtaa koskevan tulkinnan mukainen?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 23 Kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan kanssa, tulkittava niin, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa säädetään, että poliisin virkaan hakevat eivät ole saaneet täyttää 35:tä vuotta.
- 24 Aluksi on tarkistettava, kuuluuko pääasiassa kyseessä oleva säännöstö direktiivin 2000/78 soveltamisalaan.
- 25 Tältä osin on niin, että kun asetuksen 315/1994 4 §:n b kohdassa säädetään, että 35 vuotta täyttäneet henkilöt eivät voi liittyä Baskimaan itsehallintoalueen poliisivoimiin, sillä on vaikutusta näiden työntekijöiden työhönottoperusteisiin. Näin ollen on katsottava, että tämänkaltaisella säännöstöllä luodaan sääntöjä direktiivin 2000/78 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista työhönottoperusteista julkisella sektorilla (ks. vastaavasti tuomio 13.11.2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, 30 kohta).
- 26 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun riidan taustalla oleva tilanne kuuluu direktiivin 2000/78 soveltamisalaan.
- 27 Seuraavaksi on muistutettava, että direktiivin 2000/78 1 artiklan mukaan kyseisen direktiivin tarkoituksena on luoda yleiset puitteet ikään perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.
- 28 Direktiivin 2000/78 2 artiklan 1 kohdan mukaan ”yhdenvertaisen kohtelun periaatteella” tarkoitetaan, ettei minkäänlaista [saman direktiivin] 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä”. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että tämän artiklan 1 kohtaa sovellettaessa välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin mainitun direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa.
- 29 Nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen 315/1994 4 §:n b kohdassa säädetystä edellytyksestä seuraa, että tiettyjä henkilöitä kohdellaan epäsuotuisammin kuin muita vertailukelpoisissa tilanteissa olevia henkilöitä ainoastaan sillä perusteella, että he ovat täyttäneet 35 vuotta.
- 30 Mainitusta säännöstöstä aiheutuu näin ollen erilaista kohtelua, joka perustuu välittömästi ikään direktiivin 2000/78 1 artiklassa ja 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla (ks. vastaavasti tuomio 13.11.2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, 33 kohta).
- 31 Näin ollen on vielä tutkittava, onko niin, että direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdan tai 6 artiklan 1 kohdan nojalla mainitunlainen erilainen kohtelu ei kuitenkaan ole syrjintää.

- 32 Direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdassa säädetään erityisesti, että ”erilainen kohtelu, joka perustuu johonkin [mainitun direktiivin] 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan liittyvään ominaisuuteen, ei ole syrjintää, jos tiettyjen työtehtävien luonteen tai niiden yhteyksien vuoksi, joissa tehtävät suoritetaan, kyseinen ominaisuus on todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, edellyttäen, että tavoite on oikeutettu ja että vaatimus on oikeasuhteinen”.
- 33 Kyseisestä säännöksestä ilmenee, ettei sen seikan, johon erilainen kohtelu perustuu, ole oltava todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, vaan tähän seikkaan liittyvän ominaisuuden (tuomio 13.11.2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Erityisten fyysisten kykyjen omaaminen on ikään liittyvä ominaisuus, ja henkilöiden ja omaisuuden suojelemista, rikoksenteekijöiden pidättämistä ja säilössä pitämistä sekä ennalta ehkäisevää partiointia koskevat tehtävät voivat vaatia fyysisen voiman käyttöä (tuomio 12.1.2010, Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, 41 kohta; tuomio 13.9.2011, Prigge ym., C-447/09, EU:C:2011:573, 67 kohta ja tuomio 13.11.2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, 37 ja 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Näiden viimeksi mainittujen tehtävien luonne edellyttää erityisiä fyysisiä kykyjä, koska fyysisistä toimintavajeista voi olla näiden tehtävien hoitamisessa merkittäviä seurauksia sekä poliisimiehille itselleen ja kolmansille että myös yleisen järjestyksen ylläpitämiselle (tuomio 13.11.2014, Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, 40 kohta).
- 36 Tästä seuraa, että erityisten fyysisten kykyjen omaamista niiden kolmen keskeisen Baskimaan itsehallintoalueen tehtävän hoitamiseksi, jotka on kuvattu lain 4/1992 26 §:n 1 momentissa, eli henkilöiden ja omaisuuden suojelun varmistaminen, kunkin oikeuksien ja vapauksien vapaan käyttämisen takaaminen sekä kansalaisten turvallisuuden valvominen, voidaan pitää direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna todellisena ja ratkaisevana työhön liittyvänä vaatimuksena pääasiassa kyseessä olevan ammatin harjoittamisessa.
- 37 Poliisi- ja pelastusopisto ja Espanjan hallitus ovat todenneet asetuksella 315/1994 tavoitellusta päämäärästä, että kun mainitussa asetuksessa asetetaan 35 vuoden yläikäraja Baskimaan itsehallintoalueen poliisivoimiin liittymiselle, siinä pyritään turvaamaan kyseisten poliisivoimien toimintakyky ja moitteeton toiminta takaamalla se, että vastikään palvelukseen otetut uudet virkamiehet kykenevät hoitamaan fyysisesti rasittavampia tehtäviä verrattain pitkään uransa aikana.
- 38 Tältä osin todettuaan, että direktiivin 2000/78 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa täsmennetään, että tämän direktiivin seurauksena ei voi olla, että poliisiviranomaiset olisivat velvollisia ottamaan palvelukseen tai pitämään palveluksessa henkilöitä, joilla ei ole vaadittavia valmiuksia suoriutua niistä tehtävistä, joita heiltä voidaan edellyttää – kun otetaan huomioon oikeutettu tavoite säilyttää näiden organisaatioiden toiminnan ominaislaatu –, unionin tuomioistuimien katsoi 13.11.2014 annetun tuomion Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371) 43 ja 44 kohdassa että poliisivoimien toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan turvaaminen on kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeutettu tavoite.
- 39 Unionin tuomioistuimien on tosin saman tuomion 57 kohdassa katsonut, että kansallisessa säännöstössä, jossa vahvistettiin Ayuntamiento de Oviedon (Oviedon kunta, Espanja) paikallispoliisin poliisimiesten palvelukseen ottamisessa 30 vuoden yläikäraja, asetettiin suhteettoman tiukka vaatimus, joka oli direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdan vastainen.
- 40 Itsehallintoalueen poliisivoimien tehtävät ovat kuitenkin eri tehtäviä kuin paikallispoliisin tehtävät, joista oli kyse asiassa, jossa 13.11.2014 annettiin tuomio Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371). On siis muistutettava siitä, että paikallispoliisin poliisimiehet vastaavat lain 2/1986 53 §:n mukaan muun muassa paikallisyhteisöjen viranomaisten suojelusta ja niiden tilojen valvonnasta, asettavat liikenteen ohjauslaitteita sekä järjestelivät ja ohjaavat liikennettä kaupungin keskustassa ja huolehtivat poliisiviranomaisille kuuluvista hallinnollisista tehtävistä. Lain 4/1992 26 §:n 1 momentista sitä vastoin

ilmenee, että Baskimaan itsehallintoalueen poliisin ”keskeisenä tehtävänä on suojella henkilöitä ja omaisuutta, taata oikeuksien ja vapauksien vapaa käyttäminen ja valvoa kansalaisten turvallisuutta koko itsehallintoalueella”.

- 41 Kuten poliisi- ja pelastusopisto on täsmentänyt unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa, Baskimaan itsehallintoalueen perustason, jota varten pääasiassa kyseessä oleva kilpailu on järjestetty, poliisimies ei hoida hallinnollisia tehtäviä, vaan hoitaa pääasiassa operatiivisia tai täytäntöönpanotehtäviä, jotka, kuten myös julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 35 kohdassa todennut, voivat sisältää fyysisen voiman käyttöä sekä tehtävien suorittamista hankalissa tai jopa äärimmäisissä olosuhteissa. Pelkkien hallinnollisten tehtävien hoitamista varten henkilöstö palkataan poliisi- ja pelastusopiston antamien tietojen mukaan erityisillä kilpailuilla, joissa ei ole ikärajaa.
- 42 Poliisi- ja pelastusopisto on kuitenkin väittänyt unionin tuomioistuimessa, että – kuten sen kirjallisiin huomautuksiin liitetystä kertomuksista ilmenee – 40 vuoden iästä lukien Baskimaan itsehallintoalueen poliisien toimintakyky heikkenee, mikä ilmenee siten, että heidän kykynsä palautua rasituksesta heikkenee eivätkä he voi hoitaa mitään muita yhtä vaativia tehtäviä tietyn ajanjakson kuluessa. Samojen kertomusten mukaan yli 55-vuotiaan poliisimiehen ei voida enää katsoa olevan täysin kykenevä harjoittamaan ammattiaan asianmukaisesti ilman, että siitä aiheutuu vaaraa hänelle itselleen ja kolmansille.
- 43 Poliisi- ja pelastusopisto on lisäksi täsmentänyt, että on mahdollista lyhentää Baskimaan itsehallintoalueen poliisien vuosityöaikaa lain nojalla 56 ikävuodesta lukien ja vapauttaa heidät yötyöstä ja partioinnista poliisilaitoksen ulkopuolella (kevennetty aktiivipalvelus), jolloin poliisimies, johon sovelletaan näitä järjestelyjä, sitoutuu vapaaehtoisesti siirtymään eläkkeelle 60 vuoden tai mahdollisesti 59 vuoden iästä lukien.
- 44 Lopuksi on korostettava, että poliisi- ja pelastusopiston esittämien tietojen mukaan Baskimaan itsehallintoalueen poliisivoimissa oli vuonna 2009 eli juuri ennen pääasiassa kyseessä olevan ikärajan lisäämistä asetukseen 315/1994, 8 000 poliisimiestä. Tuolloin 59 kyseisistä poliiseista oli 60–65-vuotiaita ja 1 399 oli 50–59-vuotiaita. Opisto on lisännyt, että vuonna 2009 tehtyjen ennusteiden mukaan vuonna 2018 1 135 poliisimiestä olisi 60–65-vuotiasta ja 4 660 poliisimiestä – eli yli puolet henkilökunnasta – olisi 50–59-vuotiasta. Vuonna 2025 mainittujen poliisivoimien poliiseista yli 50 prosenttia olisi 55–65-vuotiaita. Mainittujen tietojen perusteella voitaisiin siis ennakoida kyseisten poliisivoimien henkilökunnan erittäin merkittävää vanhenemista.
- 45 Mainittujen tietojen valossa poliisi- ja pelastusopisto korostaa tarvetta varautua kilpailujen kautta ikääntyneimpien poliisimiesten asteittaiseen korvaamiseen ottamalla palvelukseen nuorempaa henkilökuntaa, joka kykenee hoitamaan fyysisesti vaativia tehtäviä. Myös tältä osin nyt käsiteltävä asia eroaa asiasta, jossa 13.11.2014 annettu tuomio *Vital Pérez (C-416/13, EU:C:2014:2371)* on annettu, siinä, että – kuten mainitun tuomion 56 kohdasta ilmenee – ei ollut näytetty, että paikallisten poliisivoimien toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan takaamista koskeva päämäärä olisi edellyttänyt tietyn ikärakenteen ylläpitämistä henkilöstössä, mikä puolestaan olisi edellyttänyt yksinomaan alle 30-vuotiaiden virkamiesten palvelukseen ottamista.
- 46 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että Baskimaan itsehallintoalueen poliisivoimien perustason poliisimiehille kuuluvat tehtävät sisältävät fyysisesti vaativia tehtäviä. Poliisi- ja pelastusopisto on tuonut esiin myös sen, että ikä, jossa Baskimaan itsehallintoalueen poliisimies otetaan palvelukseen, määrittää sen ajan, jonka hän kykenee suorittamaan tällaisia tehtäviä. Poliisimies, joka otetaan palvelukseen 34-vuotiaana ja jonka on lisäksi suoritettava noin kaksi vuotta kestävä koulutus, voidaan osoittaa tällaisiin tehtäviin enintään 19 vuoden ajaksi, eli siihen saakka, kunnes hän täyttää 55 vuotta. Näin ollen se, että palvelukseen otetaan iäkkäämpiä henkilöitä haittaa poliisi- ja pelastusopiston mukaan mahdollisuutta osoittaa riittävä määrä poliisimiehiä fyysisesti vaativimpiin tehtäviin. Mainitunlainen palvelukseen ottaminen ei myöskään mahdollista sitä, että näin palvelukseen otetut poliisit hoitavat mainittuja tehtäviä riittävän pitkän ajan. Lopuksi – kuten poliisi- ja pelastusopisto on

selittänyt – Baskimaan itsehallintoalueen poliisivoimien järjevä organisointi edellyttää sitä, että fyysisesti vaativien toimenkuvien, jotka eivät sovi iäkkäimmille poliiseille, ja fyysisesti vähemmän vaativien toimenkuvien, joita viimeksi mainitut poliisit voivat hoitaa, lukumäärien välinen tasapano varmistetaan (ks. analogisesti tuomio 12.1.2010, Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, 43 kohta).

- 47 Kuten julkisasiamies on lisäksi todennut ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, pelättävissä olevat Baskimaan itsehallintoalueen poliisin yksiköiden toiminnan puutteet tekevät mahdottomaksi sen, että fyysisesti vaativien ja poissulkevien kokeiden järjestäminen valintamenettelyn yhteydessä voisi olla vähemmän rajoittava vaihtoehtoinen toimenpide. Tavoite ylläpitää Baskimaan itsehallintoalueen poliisikunnan toimintakyky ja moitteeton toiminta edellyttävät tietynlaisen ikärakenteen palauttamiseksi, että erityisen hyvän fyysisen suorituskyvyn omaamista ei arvioida staattisesti valintahetkellä vaan dynaamisesti eli siten, että otetaan huomioon myös palvelusvuodet, joita poliisimiehelle kertyy sen jälkeen, kun hänet on otettu palvelukseen.
- 48 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen säännösten, jossa säädetään siitä, että Baskimaan itsehallintoalueen poliisimieheksi hakevat eivät ole saaneet täyttää 35:tä vuotta, voidaan sillä edellytyksellä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin varmistuu siitä, että poliisi- ja pelastusopiston unionin tuomioistuimelle esittämistä huomautuksista ja asiakirjoista ilmenevät moninaiset tiedot, jotka on mainittu edellä, pitävät paikkansa, yhtäältä katsoa olevan asianmukainen kyseisten poliisivoimien toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan varmistamista koskevan päämäärän saavuttamiseksi ja toisaalta olevan ylittämättä sitä, mikä mainitun päämäärän saavuttamiseksi on tarpeen.
- 49 Koska mainitusta säännöstöstä johtuva erilainen kohtelu iän perusteella ei ole direktiivin 2000/78 4 artiklan 1 kohdan nojalla syrjintää, ei ole tarpeen selvittää, voiko se olla oikeutettua mainitun direktiivin 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla.
- 50 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava niin, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa säädetään, että poliisivoimien sellaisien poliisimiesten virkaan hakevat, jotka hoitavat kaikkia poliisivoimille kuuluvia operatiivisia tai täytäntöönpanotehtäviä, eivät ole saaneet täyttää 35:tä vuotta.

Oikeudenkäyntikulut

- 51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 2 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 4 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava niin, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle, jossa säädetään, että poliisivoimien sellaisien poliisimiesten virkaan hakevat, jotka hoitavat kaikkia poliisivoimille kuuluvia operatiivisia tai täytäntöönpanotehtäviä, eivät ole saaneet täyttää 35:tä vuotta.

Allekirjoitukset